

ביצד פרק שני יבמות

יט.

פוט'ר בארבעתן. חתמה
אחרי לא קאמר בשבעתן
דהא י' נקח אחת מן נשי
רזון לא יקח מנשי שמעון
כלום ולא מנשי רזון. מנשי
רזון לא יקח לפי שמעון
אחד אין לו יליבם אלא
אחת והאחרות פטורות.
וגם מנשי שמעון לא יקח כי
האחת הערוה לאותה שלקח
א"כ כל נשי שמעון הם זרות
ערוה. ומה וכול למחן דלא
חשש למנשי פטור בשלש
הזרות שנפלו עם אותה
שמיידם דפשיטא הוא שאין
לו יליבם מארבעתן אלא
אחת ואותה שרפה יקח לו
דכלה חוץ ליה. אבל דה'
מ"מ קשה דהכי קאמר אי
דנפול בזה אחר זה הכי נמי
דרי' שמעון סבר הכא י' י'
זיקה חזקה ככנסה דמחא
הא חמירי דכשי' יבמין לא
הא חמירי זיקה ככנסה וה"נ
כיון דליאח הכרה יבמות
אין לו לומר דרי' שמעון
דזיקה ככנסה דמחא משום
דלא ידעין אחיה מהם
יקח ואין הזיקה מיוחדת
וע"כ אחרי נקט דנשואין
ד' זוגי (אסור) כי נמי
אינם נשואין רק ב' אחיות
ושאר נשואין נכרות אחת
הדבר דכשיבם אי מהן
טולן פטורות. וגראה אל
הקדוש דכי קאמר שניה
שבוג זו ושניה שבוג זו
מיידי שיש שמונה אחין
נשואים אחתם ממנה נשים
שמי' אחיות ואשה ובתה
ואשה ובת בתה ואשה
ובת בנה כל א' וא' אחת
מהן. והשתא הראשון שמת
אשתו מתייבמת והשניה
יואלה משום (אחות) ערוה
אשת מי שמת שני ערוה
לשאת הראשון וכן טולן
אשת מי שמת ראשון
מתייבמת ואשת מי שמת
אחרי ערוה. והשתא איכא
ד' מהם ראיות לייבם
לזה האם שנפלו כלם
לפניו ד' מהן י' שאלין
ראיות להתייבם ויחלה
דקאמר פוט'ר בארבעתן
וק' כללו קישות מותרין
(ממני) [מנאי]:

מזים אחד. ורמנמא אמר את בית אחי (דברים כה) בית אחד הוא בונה [למן מד]. ואינו בונה שני בתים: **ולמיפטרה אידך.** דזיקה ככנסה דמחא וכ"ש זיקה ומאמר: גזירה שמא יאמרו שני יבמות הבאות משני בתים. ונפלו בבת אחת ככנסה דליכא למימר שהראשונה הזוקקה לבעל השניה ואחרי למימר נמי מתייבם חדא ומיפטרה אידך: משום מאמר ולא מאמר. ספק מאמר קונה ספק אינו קונה: **ביבם אחד.** כגון מתני' דהו שני אחין ובי מיית חד זקוקה להאי לחודיה ורמלא עליה הלך אע"פ שלא כנסה עד שנוול השלישי הוה ליה כייבם ולבסוף נולד: **אכל בשני יבמים.** כגון הך דשלשה אחין דפשו להו תרי לא: ומי שני ליה. ושני ליה כנולד ולבסוף ייבם: והפניא. כל שהלידה של שלישי קודמת לנישואין של שני לא חוללת אלמא מודה ר"ש בזה: **מאי לאו ביבם אחד.** שכשמת ראשון לא נשאר אלא אח אחד ואח"כ נולד זה: **לא בשני יבמין.** שהיו שלשה אחים ומת אחד מהן ונפלה לפני השנים ונולד להם אח והיא ודאי אסירה עליו דהאי בתרא אפילו לאחר שייבמה שנים הראשונים ומתו דהא ודאי נולד ולבסוף ייבם הוא דהיא זיקה דהיא לה גבי הני קודם לידתו של זה לא חלמא לשוויה ככנסה למחא כייבם ולבסוף נולד: **כונה בשני יבמין קמריי.** בשני יבמין בשני לאשמועינן אסורא והיתרא: **אלא מאי כללא.** הואיל וביבם אחד אפילו לידה קודמת לנישואין שרי היכי מנא למימני כל שהלידה קודמת לנישואין לא חוללת ולא מתייבמת וקתני כלל א"ר שמעון הא זמנין דלא הוי הכי: **חוללא.** אם מתו הנשואין את הקרובות ונפלו לפני השלישי הרי אלו חוללות: **ולא מתייבמות.** הואיל ותרומיהו זקוקן ליה קא פגע בקרובת וקוקמו: **רבי שמעון פוט'ר.** אף מן ההלכה דקתני לקמן בשמעתין מלצרור: **לייבמה לקמיתא.** היא דנפלה ברישא ואפי' לא הספיק לכונסה עד שנפלה אחותה מאי איכפת לן להוי זיקה קמיתא ככנסה ומיפטרה בתרייתא משום אחות אשה וקמיתא תמיידם דכייבם אחד דומה (ד) דהא כי נפלה מעיקרה לא נפלה אלא קמי חד דלגבי אידך ערוה היא משום אחות אשה ולא רמיא קמיה (כלל): **בשנים.** שנפלה אחרונה: **שניה שבוג זה.** אם היו שלשה אחין שנים מהן נשואין שמי' אחיות ואשה ובתה ומתו שניהם ונפלו לפני השלישי אחת מן הראשונות פטורות דחדא מן הראשונות חשובה ככנסה ומתייבמת והשניות פטורות אחת משום ערוה דהי מייניה מן הראשונות דחשבת ככנסה אית לה חדא קרובה בשמים השניות נמנא אחת האחת משום ערוה ושניה משום זרות: **וקטעי רבא כהן ארבעה זוגי.** דמתני' דס"ד דרבא דמיידי כשנפלו כולן לפני יבם אחד מדמתרין שניה שבוג זה ושניה שבוג זה וטעות הוא בדידה חדא דלא או קתני או אשה ובתה כו' אלמא לאו כולה בחד ביתא עסקין: **ועוד.** א"כ דכולהו בחד ביתא עסקין שהיו ג' אחים שנים מהם נשואין שמי' אחיות ואשה ובתה ואשה ובת בנה כל אחד נשוי ארבע נשים ומתו ונפלו לפני השלישי וקא"ר שמעון דאחת מן הראשונות מתייבמת והשניות פטורות ארבעתן מיבעי ליה דהא ד' שניות איכא: **בשעה שנעשו אחיות לזרם זו לזו.** כגון הכא שנפלו לפני יבם אחד: **אפי' באחת מהן.** אלמא תרומיהו פטורי: **אי דנפול בזו אחר זו הי"ג דזיקה ככנסה דמחא** דנפלה מתייבמת אפילו לאחר נפילת שניה: **כרבי יוסי הגלילי.** דכזורות (א) רחל שלש ברכה וילדה שני זכרים ויאלה שני ראשונים כחד ר' יוסי אומר שניהן לכהן וכת"ל אחד לו ואחד לכהן דאי אפשר לנמנע שניהם כחד אלא אחד יואל ראשון ופוט'ר את הרחם והשני חולין ומשום דלא ידיע הי מייניהו הו תרומיהו ספק כזורות ונותן אחד לכהן והשני ירעה עד שיסתאב ויאלל בזמנו לבעל הבית. והכא נמי סבר ר"ש אפשר לנמנע מיתת שני אחים כחד וליכא חדא דמיהוי ראשונה ושתיהן פטורות כדיליף טעם מלצרור דאי לאו כר' יוסי הגלילי הוה לה חדא ראשונה ולא ידיע הי מייניהו ותרומיהו ליעבו חליה: **רב פפא.** לעיל (דף י"ז): מהדר פולגא דרבי אשעיה ותרומיהו כבי דמתני' לרבנן איצטריכו לאשמועי' דרבנן בתרומיהו פטרי. ודקא קשיא לן בזה דרישא למה לי פשיטא דנולד ולבסוף ייבם פטרי: **לא זו אף זו קמני.** כלומר אשמועינן ברישא נולד ולבסוף ייבם והדר תנא ייבם ולבסוף נולד דנולד ולבסוף ייבם פטורה אלא אף דייבם ולבסוף נולד נמי פטורה: **כוותיה דרב פפא.** דמודי ר"ש כנולד ולבסוף ייבם: **ועמד השני כו'.** לקמן (ע"פ) פריך למה לי למימני עמד ולא הספיק: **ושניה.** אשתו של שני: **עשה בה מאמר כו' חוללא.** דלא אלס מאמר לשווייה זרת ערוה למיפק בולא כלום: ר"ש

מבית אחד יבומי חדא ואיפטור אידך לא דרלמא אין זיקה ככנסה והוה להו שתי יבמות הבאות משני בתים אלמא מספקא ליה ובי תימא מדאורייתא ה"ג דמייבמא חדא ומפטרה חדא ומדרבנן הוא דאסור גזירה משום שמא יאמרו ב' יבמות הבאות משני בתים חדא מייבמא ואידך מיפטרה בולא כלום והא טעמא דר"ש משום מאמר ולא מאמר הוא דתניא אמר להם רבי שמעון לחכמים אם מאמרו של שני מאמר אשת שני הוא בועל ואם מאמרו של שני אינו מאמר אשת ראשון הוא בועל אמר ליה אביי ולא שני לך בין זיקת יבם אחד לזיקת שני יבמים דלמא כי אר"ש זיקה ככנסה דמחא ביבם אחד אבל בשני יבמין לא ומי שני ליה לר"ש והתניא כלל אר"ש כל שהלידה קודמת לנישואין לא חוללת ולא מתייבמת נשואין קודם ללידה או חוללת או מתייבמת מאי לאו ביבם אחד וקתני לא חוללת ולא מתייבמת לא בשני יבמים אבל ביבם אחד מאי הכי נמי או חוללת או מתייבמת אי הכי ארתני נשואין קודמין ללידה או חוללת או מתייבמת ליפלו וליתני בדידה בד"א בשני יבמים אבל ביבם אחד או חוללת או מתייבמת כולה בשני יבמין קמיידי ואלא מאי כללא ועוד מתיב רב אשעיה (ג) אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות או אשה ובתה או אשה ובת בנה הרי אלו חוללות ולא מתייבמות ור"ש פוט'ר ואי ס"ד קסבר ר"ש זיקה ככנסה דמחא לייבם לקמיתא ותיפט'ר אידך אמר רב עמרם מאי פוט'ר נמי פוט'ר בשניה והתניא (ד) ר"ש פוט'ר בשתייהן אמר רבא שניה שבוג זה והשניה שבוג זה קא טעי רבא בארבעה זוגי חדא דאו או קתני ועוד ר' שמעון פוט'ר בארבעתן מיבעי ליה ועוד תניא ר"ש פוט'ר בשתייהן מן החליצה ומן הייבום שנא' ויאשה אל אחותה לא תקח לצרור בשעה שנעשו צרות זו לזו לא יהא לך ליקוחין אפי' באחת מהן אלא אמר רב אשי אי דנפול בזה אחר זה הכי נמי הכא במאי עסקינן דנפול בבת אחת ורבי שמעון סבר לה (ב) כרבי יוסי הגלילי דאמר אפשר לצמצם רב פפא אמר בייבם ואח"כ נולד פליג ר"ש כנולד ואח"כ ייבם לא פליג ותרומיהו לרבנן איצטריך (ג) ולא זו אף זו קתני תניא כוותיה דרב פפא ותיובתא דר' אשעיה שני אחים בעולם אחד ומת אחד מהם בלא ולד ועמד השני הוה לעשות מאמר ביבמתו ולא הספיק לעשות בה מאמר עד שנוול לו אח ובת הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ושניה או חוללת או מתייבמת עשה בה מאמר ואח"כ נולד אח או שנוול לו אח ואח"כ עשה בה מאמר ומת הראשונה יוצאה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו ושניה חוללת ולא מתייבמת

אחיו ורמנמא אמר את בית אחי (דברים כה) בית אחד הוא בונה [למן מד]. ואינו בונה שני בתים: **ולמיפטרה אידך.** דזיקה ככנסה דמחא וכ"ש זיקה ומאמר: גזירה שמא יאמרו שני יבמות הבאות משני בתים. ונפלו בבת אחת ככנסה דליכא למימר שהראשונה הזוקקה לבעל השניה ואחרי למימר נמי מתייבם חדא ומיפטרה אידך: משום מאמר ולא מאמר. ספק מאמר קונה ספק אינו קונה: **ביבם אחד.** כגון מתני' דהו שני אחין ובי מיית חד זקוקה להאי לחודיה ורמלא עליה הלך אע"פ שלא כנסה עד שנוול השלישי הוה ליה כייבם ולבסוף נולד: **אכל בשני יבמים.** כגון הך דשלשה אחין דפשו להו תרי לא: ומי שני ליה. ושני ליה כנולד ולבסוף ייבם: והפניא. כל שהלידה של שלישי קודמת לנישואין של שני לא חוללת אלמא מודה ר"ש בזה: **מאי לאו ביבם אחד.** שכשמת ראשון לא נשאר אלא אח אחד ואח"כ נולד זה: **לא בשני יבמין.** שהיו שלשה אחים ומת אחד מהן ונפלה לפני השנים ונולד להם אח והיא ודאי אסירה עליו דהאי בתרא אפילו לאחר שייבמה שנים הראשונים ומתו דהא ודאי נולד ולבסוף ייבם הוא דהיא זיקה דהיא לה גבי הני קודם לידתו של זה לא חלמא לשוויה ככנסה למחא כייבם ולבסוף נולד: **כונה בשני יבמין קמריי.** בשני יבמין בשני לאשמועינן אסורא והיתרא: **אלא מאי כללא.** הואיל וביבם אחד אפילו לידה קודמת לנישואין שרי היכי מנא למימני כל שהלידה קודמת לנישואין לא חוללת ולא מתייבמת וקתני כלל א"ר שמעון הא זמנין דלא הוי הכי: **חוללא.** אם מתו הנשואין את הקרובות ונפלו לפני השלישי הרי אלו חוללות: **ולא מתייבמות.** הואיל ותרומיהו זקוקן ליה קא פגע בקרובת וקוקמו: **רבי שמעון פוט'ר.** אף מן ההלכה דקתני לקמן בשמעתין מלצרור: **לייבמה לקמיתא.** היא דנפלה ברישא ואפי' לא הספיק לכונסה עד שנפלה אחותה מאי איכפת לן להוי זיקה קמיתא ככנסה ומיפטרה בתרייתא משום אחות אשה וקמיתא תמיידם דכייבם אחד דומה (ד) דהא כי נפלה מעיקרה לא נפלה אלא קמי חד דלגבי אידך ערוה היא משום אחות אשה ולא רמיא קמיה (כלל): **בשנים.** שנפלה אחרונה: **שניה שבוג זה.** אם היו שלשה אחין שנים מהן נשואין שמי' אחיות ואשה ובתה ומתו שניהם ונפלו לפני השלישי אחת מן הראשונות פטורות דחדא מן הראשונות חשובה ככנסה ומתייבמת והשניות פטורות אחת משום ערוה דהי מייניה מן הראשונות דחשבת ככנסה אית לה חדא קרובה בשמים השניות נמנא אחת האחת משום ערוה ושניה משום זרות: **וקטעי רבא כהן ארבעה זוגי.** דמתני' דס"ד דרבא דמיידי כשנפלו כולן לפני יבם אחד מדמתרין שניה שבוג זה ושניה שבוג זה וטעות הוא בדידה חדא דלא או קתני או אשה ובתה כו' אלמא לאו כולה בחד ביתא עסקין: **ועוד.** א"כ דכולהו בחד ביתא עסקין שהיו ג' אחים שנים מהם נשואין שמי' אחיות ואשה ובתה ואשה ובת בנה כל אחד נשוי ארבע נשים ומתו ונפלו לפני השלישי וקא"ר שמעון דאחת מן הראשונות מתייבמת והשניות פטורות ארבעתן מיבעי ליה דהא ד' שניות איכא: **בשעה שנעשו אחיות לזרם זו לזו.** כגון הכא שנפלו לפני יבם אחד: **אפי' באחת מהן.** אלמא תרומיהו פטורי: **אי דנפול בזו אחר זו הי"ג דזיקה ככנסה דמחא** דנפלה מתייבמת אפילו לאחר נפילת שניה: **כרבי יוסי הגלילי.** דכזורות (א) רחל שלש ברכה וילדה שני זכרים ויאלה שני ראשונים כחד ר' יוסי אומר שניהן לכהן וכת"ל אחד לו ואחד לכהן דאי אפשר לנמנע שניהם כחד אלא אחד יואל ראשון ופוט'ר את הרחם והשני חולין ומשום דלא ידיע הי מייניהו הו תרומיהו ספק כזורות ונותן אחד לכהן והשני ירעה עד שיסתאב ויאלל בזמנו לבעל הבית. והכא נמי סבר ר"ש אפשר לנמנע מיתת שני אחים כחד וליכא חדא דמיהוי ראשונה ושתיהן פטורות כדיליף טעם מלצרור דאי לאו כר' יוסי הגלילי הוה לה חדא ראשונה ולא ידיע הי מייניהו ותרומיהו ליעבו חליה: **רב פפא.** לעיל (דף י"ז): מהדר פולגא דרבי אשעיה ותרומיהו כבי דמתני' לרבנן איצטריכו לאשמועי' דרבנן בתרומיהו פטרי. ודקא קשיא לן בזה דרישא למה לי פשיטא דנולד ולבסוף ייבם פטרי: **לא זו אף זו קמני.** כלומר אשמועינן ברישא נולד ולבסוף ייבם והדר תנא ייבם ולבסוף נולד דנולד ולבסוף ייבם פטורה אלא אף דייבם ולבסוף נולד נמי פטורה: **כוותיה דרב פפא.** דמודי ר"ש כנולד ולבסוף ייבם: **ועמד השני כו'.** לקמן (ע"פ) פריך למה לי למימני עמד ולא הספיק: **ושניה.** אשתו של שני: **עשה בה מאמר כו' חוללא.** דלא אלס מאמר לשווייה זרת ערוה למיפק בולא כלום: ר"ש

א) לקמן כה: א) ב) לקמן כה: קדושין כ: א) לקמן כה: שבעות לב: כזורות ט. ח. י. י. א) ג) גיטין טו: ב"מ כה: הוריות ג: א) כל זה כס"א אינו א) ש"ל כה"ל דה"ל דפ"ר כ"ר ש"ל

תורה אור השלם

1. ואשה אל אחותה לא תקח לצרור ביהיה ערוהה עליה ביהיה ויקרא יח יח

גליון הש"ס

גמ' בשעה שנעשו צרות. ע' קדושין דף נ ע"ב דה"ל אי הכי:

מוסף רש"י

ג' אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות וגו'. ומתו ונפלו לפני השלישי, הרי אלו חוללות ולא מתייבמות. לפי שמהיה זיקה לו מקדושי שני אחיו, זיקה הוה כקלם קדושין, ואי מייבם חדא מנייהו קנסיה אחת וקוקמו כתייה, חקוקמו הוה כחשמו, אבל חליה בעל דלא אלס למייהו כאחות אשה ממש להפטר בלא כלום (נעיל ח).